

"EDINOST"
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob **torkih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanie izhaja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanie stane:**
 za jedan mesec f. — 90, izven Avstrije f. 140
 za tri meseca f. — 280
 za pol leta f. — 500
 za vse leto f. — 10.
 Na naredne brez pritožene naravnine se ne jomlje exir.

Pomembne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 avč., izven Trsta po 3 avč. Sobotno večerno izdanie v Trstu 6 avč., izven Trsta 8 avč.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Dr. Ferjančič o programu nove vlade.

(Dalje.)

Opozarjam na to zategadelj, ker stoji danes na čelu učne uprave mož, ki je svoj čas znal z neverjetno hitrostjo in zoper voljo občinskega zastopa ustavoviti v Ljubljani in nemške ljudske šole. Upam, dabo s primerno hitrostjo postopal zoper sramočenje vladnih naredeb od strani goriškega obč. zastopa.

Dovolite mi tudi nekoliko besed o sodišču našega jezika v uradu. Povsod — izvzemši morda deželo kranjsko — se nasprotuje rabi našega jezika v uradu. To nasprotovanje se kaže zlasti s tem, da uradniki nečejo in da jih nihče ne sili izjave strank zapisovati v le-teh jeziku in nadaljnje postopanje po tem uravnati. Spoznal sem, in to se tudi v najnovejšem času ni premenilo, da je to vprašanje na Štajerskem in na Koroškem stacionarno, da se kar nič ne makne, da zadnji čas celo nazaduje. Na Primorskem — v mislih so mi vsa tri sodna okrožja — se pritožujemo zaradi tako sporačne porabe našega jezika pri sodiščih in da se z našimi rojaki pri sodiščih obravnava posredovanjem tolmačev, se pritožujemo zaradi nezakonite in nepravilne sestave imenikov porotnikov, ker je postal vsled tega subjektivno postopanje v zmislu še le nekaj mesecev starega ukaza bivšega pravosodnega ministra pri sedanjih razmerah na Primorskem pravi bič za urednike slovenskih časnikov.

Dovolj je, da sem to omenil. Veseli me, da stoji na čelu justični upravi pravisti mož, ki je bil prej na čelu uprave tega ozemlja. On pozna razmere in naše pritožbe in je v zmislu vladnega programa dolžan, tem pritožbam ugrediti. Zakaj to, kar zahtevamo, je gotovo aktuelno opravičeno, primerno razvoju in zakonito utemeljeno, to pa zahteva tudi pravičnost, katero je vrla postavila kakor krono na svoj program, to je postulat državnih osnovnih zakonov in konečno tudi dobre in zanesljive justice.

Iz raznih uzrokov ne bom govoril o tej stvari glede drugih upravnih vrst in se hočem sedaj le še izreči o pogojih, o katerih je vrla naredila zavisno izpolnitev naših želj. Rekla je, da vse, kar se stori, se bo moglo le zgoditi tako, „da se bo primeren ozir jemal na stališče, na historičnih momentih sloneče, in na dolgoletno, drugim narodom svetečo kulturo nemškega naroda“.

Gospod, ki je govoril v imenu češkega naroda, je vzel ta odstavek v roko, kakor artičoko, odtrgal list za listom, komentiral vsako besedo dokazuje, da se vse to ne strinja z razmerami in odnošaji v Avstriji. Jaz sem mislil, da je to sklicevanje na nemško kulturo le ovinek, da bi se ne reklo to,

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

(Dalje.)

To je zadolženo“.

„Ali vendar je več vredno, nego tvoja baraka. Torej tukaj pred temi pričami — vi odhajate, gospoda? Ne bojte se, da bi trebalo hoditi k sodišču zaradi tega pričanja! — pred temi pričami se zavezuje žid Benjamin, da bom namesto njega tržan Liboviški, ako moja žena Klarica pride sém peš do polu noči!“

„A gospod Zemecki se zavezuje, da bom namesto njega kmet v Toužetinu, ako njeova gospa sém ne pride!“

Zemecki je poklical služabnika in ta je po dolgem nagovaranju, in za obilno, v govorini izplačano plačilo hotel v najhujši burji skozi les k Toužetinu.

kar se je mislilo. Ko bi se bilo namesto „nemška kultura“ reklo „nemški narod“, zadealo bi se bilo jasno zoper člen 19. drž. osnovnih zakonov, ki pozna samo jednakopravne narode. Zato se je naredil ovinek in se je govorilo o nemški kulturi.

(Konec prih.)

Političke vesti.

V Trstu, dne 28. oktobra 1895.

Razprava o programu vlade se je zaključila včeraj v poslanski zbornici. Prvi je posegel v razpravo ministerski predsednik grof Badeni, da odgovori raznim govornikom, kojim ni ugajal njegov program. Izjavil se je približno tako-le: Govornik ne more trditi, da bi se bil programu vlade podtikal zmisel, ki ne bi bil v soglasju z istim; nasprotno: pripoznati mora hyaležno, da je z nekaterih strani bilo čuti vspodbudljivih besed, če tudi le pogojnega zaupanja. Govornik seveda ne more umakniti ničesar od tega, kar je rekel, tudi ne ničesar popraviti, tem manje, ker se je izrečeno zavaroval proti očitaju prevetnosti; on je menil in tega menjenja ni tudi izgubil pri razpravi, da to je na korist zbornice in tu zastopanega prebivalstva, ako se poskuša postopati, kakor je nasvetoval ministerski predsednik. Po prepričanju govornika ne tiči v krepki vladni, ki ni vezana na nikako strankarsko formulo, ne le nikaka nevarnost za parlament, ampak je v taki vladni celo jamstvo za ojačanje ugleda parlamenta, saj je vaseh jeduega činitelja zavisen od sodelovanja in pomoči družega. Zato govornik ne more najti v svojih besedah nikake škode za parlamentarno načelo, uverjen pa je, da pridemo prav gotovo do ojačanja zbornice, ako bodo vrla vršila svojo nalogo. Zbornica ima še zadostno časa do zaključenja sedanja zakonodavne dobe, da bodo mogla dokazati svojo zmožnost za delo po tolikrat že skušanem, patriotiškem sodelovanju, in tako ovreči ona domnevanja, ki odrekajo zbornici to zmožnost. Ako resi zbornica vprašanja, ki so na dnevnem redu, v oni smíri, ki jo je označil govornik, pravično in dobrohotno, in tako pokaže svojo popolno moč za rešitev nujnih gospodarskih vprašanj, tako, da bo ugajalo državi in vsem slojem ljudstva, potem bodo doseženi vspehi prav govorila plodonosno uplivati na razmerje med zastopniki prebivalstva in prebivalstvom. Ako bodo hotela zbornica lojalno in brez predoskokov pritrdirti nakanam, izraženim od vrla, potem se ne bodo toliko govorilo o prevetnosti, o potiskanju parlamentarizma, ali celo o kakem pokroviteljstvu nad strankami, in to proti vrli, ki je jasno in duhu državnih temeljnih zakonov prijavila svoje nakane gledě na narodnosti, in ki je **pravičnost** proglašila kot svojo devizo.

Taki vrla vendar ni mogoče očitati, da

Bilo je ob jednjstih, ko se je povrnil. Sam.

„Kje je moja žena?“ vprašal je Zemecki.

„V večer je šla od doma in se še ni vrnila doslej.“

„Kdo je to rekel?“

„Pestunja; ta je sama in edina pri hiši.“

Zemecki je obledel in pogledal na uro.

„Benjamin, ali mi dodaš eno uro?“

„Ne!“

„A Klarica mora peš priti sém?“

„Da!“

„Dobro! — pojdem sam po njo, do polnoči morava tukaj biti, ko bi jo imel tudi iz pekla iztrgati!“

In vzemši klobuk drvil je ven in bežal proti domu, kakor da je ravnokar izvršil umorstvo.

bi hotela zapostavljati katero-koli pleme, ali da bi hotela zanemarjati jednakopravnost narodov. Mi smatramo svojo nalogo zrelo in resno, nam ni do tega, da ohranimo sebe; svojih dolžnosti nimamo le pred očmi, ampak utisnene globoko v sreč; zato nas ne morejo odvrniti od spolnjevanja istih nikaka teoretična razpravljanja, ampak korakali bomo naprej dobro vestjo, trdno vero in pogumno. In ker stoji naš cilj jasno pred nami in hočemo dosegerti do tega cilja le po ravni poti, zato hočemo vztrajati popolnim prepričanjem pri smeri svojih idej, kakor sem si jo usodil označiti pred tremi dnevi. Ako se gibljemo le v splošnosti, ne dovršimo ničesar posebnega. Prosim, da bi mi verjeli, da se približamo jeden drugemu, kakor hitro zapustimo polje abstrakcije in splošnih načel ter da nas prav gotovo dovedejo skupaj življenje, njega potrebe, živa politika in sila. Zato dovolite mi, da zaklicem strankam, zmožnim za pozitivno in zidajoče delovanje: Više nego menjenje stoji dolžnost, ki se nam nalaga od dneva do dneva. Vzlic vsem geslom strank želim in se nadejam, da se snidemo na polju konkretnega dela“.

Ne bi hoteli trditi, da je gosp. grof Badeni govoril sedaj jasne nego prvikrat, kar je tem čuduje, ko je sedaj sam naglašal, da ne pridemo do ničesar, dokler se bodo gibali v splošnosti. Tudi sedaj smo čuli splošno opazko, da hoče biti vrla pravična vsem narodom, ali konkretnega nismo čuli ničesar, kako hoče vrla n. pr. izvesti jezikovno ravnopravnost, kako hoče rešiti prevažno češko vprašanje, kako hoče ustrezati kulturnim potrebam nemških narodov, kako hoče odpraviti krivice, ki se nam po obmejnih pokrajinalah gode, ker nimamo svojih porotnih sodišč itd. Nekoliko napredka pa je venuopaziti v današnji izjavi: g. ministerski predsednik je pač posebno naglašal, da vrla nima nikacih zavratnih namenov nasproti parlamentu in da hoče nasproti vsem narodom tako postopati kakor zahtevajo jasna določila zakonov, ni pa to pot omenjal nemške kulture! To bi bil že le napredek v dobi treh dni, ako se je res uveril gosp. grof, da je se svojo prvo izjavo o nemški kulturi napravil veliko takško pogreško in da je po isti opazki začel v protislovje se svojim lastnim programom, se svojo devizo pravičnosti. Ali pa je morda pri njem že toli dognana stvar, da nemškim narodom mora sveti nemška kultura, da niti ni hotel zopet omenjati, kar je tako že kakor prebito: potem seveda bi moral smatrati včerašnji molk grofa Badenija o blišču nemške kulture kot znamenje bodočih viharnih bojev. — Kar se pa dostaje razmerja med novo vrlado in parlamentom, moramo pa po včerašnjih izjavah odkrito reči, da je bila prva izjava jako nesrečno

Skoraj brez sape planil je v sobo.

„Klarica, ali si tukaj?“

„Ni je!“ odgovorila je prestrašena pestunja.

„Kje je?“

„Ne vem.

„Na katero stran je odšla?“

„Nisem gledala.“

Kakor nor begal je po vasi, po polju, v največi burji iskal, klical — Bog vše, kje je bila Klarica . . . !

Bilo je o poludvanajstih. Benjamin je poslušal. Ničesar ni bilo slišati. Pač tri četrti na dvanajst — zunaj je lajal pes, — ali bil je nočni čuvaj, ki je šel mimo. Še pet minut, še dve — že bije ura dvanajst — že je odbila. Sedaj pa le naj pride Zemecki! Benjamin je pogledal na osupne goste, ko so navlašč tu počakali, oddahnili se je in razjasnilo se mu je bledo lice.

Oglasni se računo po tarifu v petitu; za naslove z doblimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javne zavahale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacijo in oglase sprejema **upravnost** ulica Molino picolo h. 3, II. nadst. Odprite reklamacije so proste poštnine.

Edinosti je moč.

cestavljena. Včeraj je bil grof vendar nekoli bolj previden, označivši parlament jednakorodnim činiteljem, kojega ugledu nikakor noče škodovati nova vrla. Nočemo primerjati sedanje s prvo izjavo, ampak konstatujemo le, da si je ves nezavvisni svet tolmačil prvo izjavo tako, kakor da je hotel reči grof Badeni, da se parlament mora brezpogojno pokoriti njegovi volji. Včeraj je pa prilil nekoliko hladne vode v svojo kipečo čašo in to bode moral — uverjen naj bode — storiti še mnogokrat, ako hoče, da njegovo ministerstvo doseže več starost, kakakor jo je doseglo koalicjsko ministerstvo.

Ko je završil ministerski predsednik, dalo se je zbrisati več govornikov. Poslance Fournier in Engel sta izrekla svoje zadovoljstvo na izjavi, da vrla nikakor ne misli na to, da bi postavila parlament pod svoje pokroviteljstvo. Oba imenovana nemška levčarja sta se potegnila za važnost nemščina in za doseglo narodnega miru med Čehi in Nemci. Malorus Romančuk je govoril o „nepravilnostih“, ki so se godile pri deželnoborskih volitvah v Galiciji, rekši, da je bila vrla vrla politika namestnika Badenija kvarna Malorusom. Poljaki so seveda ugovarjali govorniku. Resnica v oči bode. Posl. Hauck pogreša v programu vrlade varstva obrti in malega moža. Na to se je zaključila razprava o programu vrlade. Sedaj treba čakati, kakova bodo dejanja. Chi vivrà, vedrà!

Tržaška vprašanja. V poslanski zbornici so interpelovali poslanci Dobernig in tovariši radi plavža, kojega nameruje zgraditi pri Škednju kranjska industrijska družba, kar bi bilo na veliko škodo industriji v planinskih deželah. Interpelanti povprašujejo, da li je res, da je vrla temu podjetju obljudila olajšav gledé davkov. — Posl. Burgstaller in tovariši so predlagali, naj bi se izdal zakon za povišanje aktivitetnih doklad državnim uradnikom in službenikom v Trstu. — Posl. Burgstaller in Lazzatto sta se baje predstavila raznim ministrom, da jima položita na srce razna tržaška vprašanja. Dobra sta baje jako ugodna zatrdila, zlasti gledé železniškega vprašanja; tudi gledé plavža da je pričakovati ugodne rešitve.

Socijalni demokratije in nova vrla. Predvčerj so priredili socijalni demokratije na Dunaju 6 shodov, da izrečajo svoje menjenje o novi vrladi. Odpustiti hočejo grofu Badeniju minost, ako izvede res, kar je obljudil. Moti pa se, ako meni, da bodo mogeli „vodiči“ tudi socijaliste, ako obljudljena volilna prenosova ni bila družega nego prevara. Vsi shodi so se razšli v lepem redu.

Iz Zagreba. V stranki prava je nastala kriza vsled govora odličnjaka te stranke, g. Folnegoviča, v oni mestni seji, ko so imenovali grof Khuena in grofa Banffya častnima občana zagrebščima. Očitajo mu namreč, da je govoril pre — madjarsko. Tako je prišlo do

V jutru vračal se je črez Toužetin, ter smehljaje se ogledoval si nekaj časa posestvo Zemeckega.

VIII.

„To vam je vedno tega zvonjenja v tej Kamenici! Od božjega poludneva buče ti zvonovi, da je človeku že tesno. Danes teden ravno tako. — Komu pak zopet zvonijo, dedek! Od vas vendar nekaj izvemo, ali ko bodo tako-le zvonili vam, pa nam že ne boste prinašali novic!“

„Inu, zopet nekdo drugi!“ dodal je dedec Toužetinski; „dolgo z menoj ne bode trajalo. Vem, da delam tu le napotje, že bi rad napravil drugemu prostor, toda žena s koso si ne da ukazovati. Marjeta bila je mlajša kakor jaz, a že je revica tudi pod drnom.“

(Dalje prih.)

senzacionelnega in nepričakovanega dogodka, da je sam vodja stranke prava, dr. Ante Starčević izstopil iz kluba stranke prava in žnjim so odstopili poznani pravaši dr. Mile Starčević, Evgenij Kumičić in dr. Josip Frank. Ti poslednji hočejo ustanoviti poseben klub stranke prava. "Hrvatska" bude izhajala odslej pod zastavo Folnegovića, novi klub pa prične z dnem 1. novembra izdavati svoje posebno glasilo. Mi se seveda hočemo držati dosedanja tradicije — nočemo se vtikati v to žalostno borbo med brati. Pač pa moramo omeniti, da smo čitali v današnjih listih, da prihajojo Folnegoviću z dežele mnoge izjave soglasja, in da celo "Posavska Hrvatska", izhajajoča v Brodu na Savi, koji kraj zastopa g. Kumičić, ostro napada dr. Ant Starčevića in dra. Franka. Prvemu očita le onemoglost vsled hude bolezni, drugega pa napada uprav srdito, češ, da izkorišča bolezen vodje Starčevića in zlorablja avtoritet istega za svoje namene. Frank da je v svoji sebičnosti iztisnil iz stranke Rečana Barčića in Bakarčića, barona Rukovino in Davida Starčevića in naposled je hotel iztisniti še Folnegovića. Vse je rado vedno seveda, ali in kakih važnih posledic bode imel ta spor v stranki prava za strankarsko življenje na Hrvatskem.

Hrvatski sabor se je sešel včeraj. Poleg proračuna pridejo gotovo na dnevni red tudi poznani dogodki v dobi cesarjevega bivanja v Zagrebu. Večina sabora bude seveda delata velike poklona pred Madjari.

Turška grozodejstva proti Armenjem. Iz Londona javljajo: Glasom zasebnih poročil iz Balburta je ob cesti Erzerum-Trapezunt v Mali Aziji 500 Turkov napadlo Armentce po bližnjih vaseh, uprizorivši pravo mesarsko klanje. Začeli so hiše in šole, in potem so na gromadah pri živem telesu se žigali mladeženske in možke. Oskruvili in pohabili so mnogo žensk, oropali sela, oskrnili cerkve. Mrtvih je nad 150. Tudi v Gamuseh-Hadji so baje Turki napadli in pomorili mnogo Armentcev. In Evropa?! Kedaj se uveri vendar ta "civilizovana" Evropa, da tako grozodejstva, tako rekoč njej pred nosom, so tudi njej v sramoto?! Danes bi mogla biti vendar uverjena, da se samimi protesti in demonstracijami ne opravi ničesar pri gnili Turčiji, ampak tu treba krepkih dejanj.

Francosko ministerstvo Ribot je padlo. Umazanosti in podkupovanja, ki so se godila pri upravi južnih železnic francoskih, dajala so mnogo govoriti nedavno temu. V te umazanosti bilo je zapletenih mnogo odličnikov in parlamentarcev. V včerajšnji seji poslanske zbornice je predlagal socialist Rouanet, da se pojashi vsa ta zadeva, da se poklicne na odgovor vse one, ki so bili odgovorni ter da se priobčijo poročila dotičnega odposlanca, ki je stvar preiskoval. Ministerski predsednik in pravosodni minister sta se uprla temu predlogu, češ, da je justica že dovršila svoje delo, da se torej ne more povračati več k tej stvari. Proganjani da so bili že vsi krivci. Vzlič ugovaranju ministrov pa je večina zbornice vsprejela predlog gori omenjenega poslanca, zbor česar je odstopilo vse ministerstvo in je predsednik republike Faure tudi vsprejel ostavko.

Različne vesti.

Nepotrjeno imenovanje. Mestni svet tržaški imenoval je v poslednji svoji tajni seji profesorja Frana Friedricha ravnateljem občinske više realke. C. kr. namestništvo v Trstu pa je to imenovanje začasno obustavilo.

Ta namestniška naredba je menda v zvezi s predstoječimi pogajanjami vlade z mestno občino gledé podržavljenja občinskih srednjih šol v Trstu. Ta pogajanja vršila so se že pred leti parkrat, toda vselej so se razbila, ker se je večina mestnega sveta tržaško uveljavljalo podržavljenju teh šolskih zavodov (gimnazija in realke). Zakaj pa se je večina občinskega zastopa upirala podržavljenju "vzgajališč" laške mladeži, to znamo vse. Na vsa usta pa je povedal ta vzrok poluslužbeni tukajšnji nemški list. Evo vzroka: "Mestna uprava smatra srednje šole kot nekaj v več, nego jednostavne šolske zavode". To je jasno, kaj ne? Le žalostno je, da je isti poluslužbeni list često potajeval razne pojave v našem javnem življenju, ki niso bili nič drugačega nego posledica tistega "nekaj več" — to je: posledica istega vzgajanja na

mestnih srednjih šolah, ki sili sedaj naučno upravo, da mora misliti na podržavljenje. No, zadovoljni bodimo, da vsaj včasih poluslužbeni list prihaja do spoznanja, da smo — imeli mi prav.

Nova c. kr. ljudska šola za dečke in deklice. Poddružnica c. kr. državne ljudske šole za dečke v ulici Chiozza postala je takom let vsled vedno naraščajočega števila učencev pretesna in treba je bilo razširiti jo. Število otrok v c. kr. državnih ljudski šoli (po domače: "nemški šoli") pa narašča, ker vsi zavedniši starisci neitalijanske narodnosti znajo ceniti po njih pravi vrednosti občinske ("magistratove") šole. Vlada morala je torej poskrbeti za novo šolsko poslopje ter sklenila je zgraditi šolsko palačo, v kateri bodo šola za dečke in za deklice. Kakor čitamo v "Adriji", namerovala je vlada zgraditi to poslopje na Rallijevem zemljišču (včasih javnega vrta v ulici Giulia), toda dotična pogajanja so se razbila, ker je lastnik zemljišča zahteval ogromno odkupnino. Vlada je potem kupila zemljišče na vogalu ulice S. Francesco in Fontana ter so pričeli tam graditi novo šolsko poslopje že meseca majnika t. l. Delo dobro napreduje, a zakasnilo se je bilo vsled tega, ker so morali kopati 3/4 metre globoko, dokler niso našli ugodnih tal za temelj. Glavni načrt za novo šolsko poslopje izdelali so pri stavbinskem oddelku ministerstva za notranje stvari, podrobne načrte pa je napravil stavbinski urad tržaškega namestništva. Za zgradbo bilo je dovoljenih 153.000 gld. in iz te svote more sklepali sleherni, da bodo novo šolsko poslopje zares prava palača. Zgradba bude dovršena koncem 1895., torej prične pouk v novem poslopu bržkone v jeseni 1897.

Pevski zbor bratovščine družbe sv. Cirila in Metoda bude, počeniš s 4. novembrom t. l., imel svoje redne vaje: ob ponedeljkih za soprano in alt, ob sredah za tenor in bas ter ob petkih skupno, vsakkrat ob 7. uri zvečer v šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu. — Pevci, kateri želijo pristopiti k zboru, naj se ob naznačenih urah oglašajo pri pevovodji.

Slovansko pevsko društvo. priredil dn 2. novembra (na dan sv. Justa) v eslico s plesom in sodelovanjem orkestra vojaške godbe v telovadnici "Tržaškega Sokola", via Farneto (na vogalu ulice Amalia). Vsopred: 1. "Naprek", godba. 2. M. Brajša: "Koračnica Slov. pevskega društva", zbor. 3. P. Blaschke: "Revue", godba. 4. Bartl: "Oblaku", zbor. 5. Ivanovič: "Seufzer-Walzer", godba. 6. Bartl: "Novinci", zbor. 7. Rosenkranz: "Karolin - Gavote", godba. 8. Hr. Volarič: "Bedak je vsak", zbor. 9. Millöcker: "Potponri iz Gasparone", godba. 10. F. S. Vilhar: "Naša zvezda" zbor s tenor samospevom. 11. Pehel: "Sokolik Polka", godba. 12. F. S. Vilhar: "Slovenec in Hrvat", zbor. 13. * * : "Sunce jarko", slovenska poputnica, godba. 14. Ples (do 2. ure popolnoci). — Program in plesni red dobiva se na večer pri uhodu. — Ustoppina za osebo 40 novč. — Začetek ob 8. uri zvečer. — K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

Na grobeh. (Napisal Ant. Zejc.) Temna noč je že nastopila, mrzel jesenski veter pa je vel po mestnih ulicah. Iz zvonikov čulo se je otočno zvonjenje zvonov, ljudje pa so hiteli po cestah ter se podajali, tja

Na tisto tiko domovanje,
Kjer moči si je nevzdranno spanje,
Kjer kmalu, kmalu dom bo moj
In — tvoj.

Jutri bo vseh mrtvih dan!* misil sem si, pri pogledu na množico ljudij ter, pridružiti se jim, korakal sem tudi jaz gori proti krajestvu mrtvih, proti groblju. Dospesvi tja in vstopiš skozi široka vrata sem iznenaden obstal in upri svoj pogled po grobeh, kjer se je med žalujkami, cipresami, ponosnimi spomeniki in venci bleščalo nebrojno lučič. Kakor rečeno, obstal sem — ali ne, ne, tu se je preveč bliščalo, tu-sem nisem bil namenjen, in ne zmeně se za ljudij, ki so iheli po grobeh, korakal sem dalje po ozki stezici ter slednjič dospel na najoddaljeni kraj pokopališča .. "Oj, ne samo v življenju, temveč tudi na tej božji ojivi je toli gorpadna razlika!.. Tam luči, venci in spomeniki, tu pa le nočni mrak in zarasli grobovi! Tam žaljuči ljudje in njih jôk; tu pa le žvižganje mrzle jesenske burje!.. Tako sem si misil, potem pa krenil na desno, med začušene grobove ter se ustavil pri neki go-

nili, tam v kotu. Izvadil sem malo svečico iz žepa, kojo sem, pripravši jo zasadil v trdo zemljo. Potem pa sem, kleknivši na grob, nemo zrl pred-sé, v mali plamen, ki je, v zavetju pokopališčnega zidu, plapolal nad glavo nesrečneža, za katerim ni nikdo žaloval, kakor le jaz in morda kje v daljni tujini, njegova zapuščena in žalostna ljuba.

Kedaj je že to bilo? — Da, da, spominjam se, bilo je pred petimi meseci, ko so ga — zaprtega v priprosti leseni krsti — prinesli štiri možje ter ga potem, tu, na tem mestu, molč spustili v naročaj črne zemljice... Oj, to je bil žalosten pokop! Tu ni bilo čuti zvonov in pa tožnega petja mašnikovega; razun mene ga ni živa duša spremilala na njegovem zadnjem potu. Kajti, kdo bo neki zvonil in pel mrtvaške pesmi — samomorilec?! "Samomorilec je! Položil je roko na svoje življenje!" govorili so ljudje, ljudje, za koje se je siromak ubjal in mučil, v zahvalo pa so ga obrekovali še po njegovi smrti. Da, samomorilec je bil — ali kaj je on v srcu nosil, koliko je on trpel, o tem ne govor brezršni in lahkomisni svet. Ne pové, da je nosil seboj neizmerno gorje, da je iskal ljudij in zdravila svojim bolečinam, našel pa le govorče kipe in zlobne stvorove, koji so ga zaničevali in suvali, kakor se zaničuje in suje gladen pes, ki si je držnil prestopiti prag teku kuhinje... Da, tako je bilo! Ravno oni ljudje, ki še v grobu ne morejo pustiti na miru njegovih kostij, ravno oni ljudje so bili njegovi morilci, so mu potisnili smrtno orožje v roko.

Take in jednake misli vrvele so po moji glavi. Slednjič pa sem se podignil, otrnil si solzo z očesa in mahnil v z roko, rekel: "Prijatelj! Nesrečen! Počivaj mirno v neblagoslavljeni zemljici!.. Naj svet, ta hudočni svet, govorí kar hoče, v mojem srcu, v mojem spominu ostaneš vedno le to, kar si: nesrečen! Pregrel si se proti svojem Stvarniku in proti njega svetim zakonom, storil si, kar ne bi bil smel storiti: pokončal si, kar ni bilo tvoja last, ker je prišlo od Stvarnika — svoje življenje. Grebil si! Ali jaz hočem moliti, da ti odpusti Oni, ki kraljne gori nad oblaki.

Grobovi padlih v vojski 1866. leta. V češkem Kraljevem Gradcu osnoval se je odbor, ki je izdal oklic do avstrijskega patriotskega ljudstva v ta namen, da naj bi se po raznih krajih osnovali lokalni patriotski odbori, ki naj bi nabirali denar, s katerim naj bi se napravili dosteni grobovi l. 1866. v vojski proti Prusom okolo Kraljevega Gradca padlim vojakom. Ti grobovi, pravi oklic, so strašno zanemarjeni. Nekatere jame bile so le površno pokrite s prstjo, to prst je odplavil dež in sedaj se dogaja čestokrat, da vozovi tarejo kosti teh junakov. Človečnost in omika, pjeteta in — hvaležnost zahtevajo, da se vsi vsaj deloma oddolžimo nasproti padlim s tem, da jim preskrbimo dostenje groblje. Naj bi se torej na dan vernih duš po vseh cerkvah Avstrije nabiral denar v ta namen. Nabrane svote naj se odpošljajo ali potom oblasti, ali pa naravnost na "Osrednje društvo za ohranitev vojaških spomenikov iz leta 1866. na Češkem v Kraljevem Gradcu (Češka)".

Samomor. Minolo soboto našli so v Rubiji na obrežju reke Vipave obliko možkega. V obliki bilo je tudi denarja. To obliko spoznali so kot last g. Vincenca Dolscheina, posestnika iz Postojne, kateri se je bil bržkone utopil v reki. Dolschein bil je tast zdravnika in posl. dr. Rojca. Truplo utopljenčevega niso še našli.

Poskušen samomor. 53letnega Andreja Sancina iz Škedenja vzel je policija vsled prošnje njegovih sorodnikov v pohrano, ker se je hotel utopiti v morju. Ko pa se je mož pomiril, izročilo ga je redarstvo zopet njegovim sorodnikom.

Popravka. Iz zjutranjega izdanja popraviti nam je dve pogreški. Prva je v politički vesti "O nemški kulturi", in sicer na koncu iste vesti. Tam mora stati: Židje niso Nemci, ker so posebno pleme brez sovraštva v Evropi — k večemu jim morda stojijo blizu — Madjari!, ne pa k večim jim morda štejejo blizu — Madjari!

Druga pogreška je v vesti "Iz Dolnjega Logatca". Tam nam je popraviti v 3. stopcu, 22. vrstica od zgoraj besedo Borovtarske, namesto katere bi moralno stati Rovtarske. To pogreško so si menda čč. citatejli izpravili že sami, ker se v istem dopisu ponavlja parkrat ime Rovte.

Sodnisko. 27letno šiviljo Marijo Bianchi iz Dubrovnika obsodilo je tukajšnje sodišče zaradi prestopka proti varnosti življenja (prekoračenje prava samoobrane) na mesec dnij strogega zapora. Marija Bianchi je namreč ljudimkovala z oženjenim tramvajevim sprevodnikom Semseyem in iz tezve rodiла sta se dva otroka. Antonija Semsey, sopoga nezvestega sprevodnika, dala se je sodniško ločiti od svojega moža, umevno pa je, da ni bila posebno naklonjena Mariji Bianchijevi. Dne 14. maja t. l. srečali sti se po naključju nasprotnici baš pred prodajnico na vogalu ulice Giulia in Corone. Sprijeli sti se, lasali in praskali se, da je bilo joj. Bianchi je pri tem pretepu ugrizla Semseyev tako silno v kazalec desne roke, da so ji morali pozneje v bolnišnici odrezati prst. Razveni obsodbe v zapor izreklo je sodišče tudi, da mora Bianchi plačati oškodovan Semseyev 60 gold. odškodnine. — 67letni vratar-čevljar Pavel Carnielutti iz Vidma na Laškem je dobil včeraj pred tukajšnjim so diščem radi težkega telesnega poškodovanja dve leti ječe. Carnielutti je dne 10. sept. t. l. na stopnicah hiše št. 2 v ulici della Zonta napadel trgovca g. Brunnerja in ga zabodel s pilo v prsi. Kakor smo sporočili svoječasno, misil je Carnielutti, da je g. Brunner kriv na tem, da je bil Carnielutti odpuščen iz službe.

Najnovejše vesti.

Dunaj 29. Cesar je sem dospel danes zjutraj.

Dunaj 29. (Poslanska zbornica). Nujni predlog posl. Hofmann Wellenhofer radi obrte reforme pride na vrsto koncem seje. Zbornica je resila več peticij.

Dunaj 29. Občinski svet dunajski je izvolil s 93 glasovi dra. Luegerja županom in 44 listkov je bilo praznih. V svojem govoru je naglašal dr. Lueger, da tudi Slovanom bodi pravica; prihodnja občinska uprava ne bodo strankarska, ampak zares ljudska. Po ulicah je bilo ogromno ljudstvo, ki je navdušeno pozdravljalo novega župana.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Plenica za jesen 6.50 8.55. Plenica za spomlad 1896 6.88 do 6.89. Oves za jesen 5.74—5.76 Rl za jesen 6.15 6.20 Kočna za oktober 6.10 6.20 maj-juni 1896 4.53—4.54. Plenica nova ob 78 kil. f. 6.70—6.85. od 80 kil. f. 6.85—6.90 od 81. kil. f. 6.95—7—, od 82 kil. for 71.0—7.15 od 80. leden 5.50—8/5 pros 5.80—6.60 ravnova 6—6.20. Plenica: Ponudba — merne, povpraševanje bolje Prodaja 80000 m. st. 2—5 uv. dražje.

Praga. Notranjinski sladkor za november f. 18.60 nova letina 13.65, brez carine, razdro.

Praga. Centrifugalni novi, postavljen v Trst in carino vred odpošljavate precej f. 31—. Con cassie 32— —. Cetvorni 33— —. V glavah (sodih) 32.50 —.

Havra. Kava Santos good average oktober 92.25 za februar 90.25.

Hamburg. Santos good average za oktober 75.25 december 75. — mare 75 — mirno.

Dunajska borsa 29. oktobra 1895

| | danes | včeraj |
|-------------------------|--------|--------|
| Državni dug v papirju | 100.35 | 100.15 |
| v srebrn. | 100.65 | 100.40 |
| Avtrijska renta v zlatu | 121.— | 120 |